

Zrod začínajúcej histórie: Púť Od oceána k oceánu

Páter Peter West

Pán prirovnal Božie kráľovstvo k malému horčičnému zrnku, z ktorého vyrastie široký strom (Marek 4, 30–32). Je to pre nás upomienka, že niekedy sa veľké podujatie rodia z celkom malých začiatkov. V tejto chvíli malá skupinka ochrancov života, vyslancov hnutia Pro-life (Za život), je na púti naprieč celým Ruskom. Z celosvetového hľadiska sa ich úsilie môže zdať celkom bezvýznamné. Ak sa však pozeráme očami viery, ich cesta má šancu nadobudnúť obrovský význam pre budovanie kultúry života a rodiny v Rusku aj v celej Európe.

Skupinka opustila prístavné mesto Vladivostok na tichomorskom pobreží Ruska 14. júna s replikou slávnej ikony **Matky Božej Čenstochovskej**. Milostivý obraz Matky, vyložený na špeciálne navrhnutom uzavretom a pevne chránenom prívесе, prekonáva v Rusku osem časových pásiem a všade v priebehu svojej cesty je vystavený k úcte a modlitbám. Jeho trasa sa ďalej bude klúkať po celej Európe až do Fatimy v Portugalsku. Nakoniec, ako dúfame, povedie aj do Spojených štátov severoamerických, na jar 2013.

Akú motiváciu mohla mať skupina zástancov života, aby podnikla akciu, ktorá dostala názov „Od oceána k oceánu (From Ocean To Ocean) - Medzinárodná kampaň na ochranu života“? Čo mohlo túto skupinu viesť až k takému neobyčajnému a radikálnemu kroku, ako je zorganizovanie celosvetového putovania, ktoré budú mnohí považovať len za zachovávanie starodávneho a pitoreskného zvyku? Púť či skôr putovanie ikony je zamýšľané ako odpoveď na výročie prvého uzákonenia potratov v Rusku, od ktorého čoskoro uplynie sto rokov. Putovanie má tiež za cieľ zabrániť šíreniu smrtonosnej potratovej pliahy do celého zostávajúceho sveta. Každý, kto študoval Sväté písmo alebo cirkevné dejiny, spozná hlboký zmysel tejto mimoriadnej udalosti. Nadšenci, ktorí túto púť zorganizovali, veria, že víťazstvo života sa dosiahne prostredníctvom mocného orodovania Márie, Matky a Bohorodičky, ako to predpovedá kniha Zjavenia (Zjav 11, 19 – 12, 18).

V Starom zákone Židia niesli Archu zmluvy so sebou do boja (pozri Jozue 3, 3-6). Mnohí cirkevní otcovia prirovnávajú Máriu k Arche Novej Zmluvy. Svätý Ambróz píše: „Archa ukrývala dosky zákona; Mária ukrýva vo svojom lone dediča Zmluvy. Archa niesla zákon, Mária niesla Evanjelium. Skrze Archu bolo počuť hlas Boží; Mária nám dala pravé Slovo Božie. Archa navonok žiarila najčistejším zlatom; Mária žiarila zvonku aj zvnútra vznešenosťou svojho panenstva. Zlato, ktoré zdobilo Archu, pochádzalo z hĺbín zeme; zlato, ktorým žiarila Mária, pochádzalo z hĺbok nebies.“ (Serm. xlii. 6, Int. Opp., S. Ambrosii)

Hoci sa starý zvyk putovať s ikonami Presvätej Matky dnes vytráca z náboženskej praxe veľkej časti katolíkov, stojí za to, aby sme si pohovorili o jeho histórii. Dokonca aj na západe si veriaci ľudia po stáročia uctievali obrazy Preblahoslavenej Panny Márie a vrúcne ju prosili o orodovanie v ťažkostiach a úzkosti.

V roku 1571, keď sa mexický biskup dopyčul, že sa chystá sa invázia tureckého námorného loďstva do Európy a Európa je ohrozená, poslal repliku obrazu Matky Božej Guadalupskej pápežovi Piovi V. Pápež dal obraz admirálovi Andreovi Doriovi, ktorý ho niesol so sebou do boja v Lepante na jednej z hlavných lodí, kde bolo vojenské námorné velenie. 7. októbra 1571 kresťanské vojsko porazilo mnohonásobne väčšiu tureckú námornú armádu a zachránilo Európu od tureckej invázie.

V roku 1812, keď Napoleon prepadol Rusko a ruská armáda ho hnala aj s jeho vojskom z Ruska preč, ruskí vojaci niesli do boja ikonu „Matky Božej Kráľovnej“. Viac ako o storočie neskôr, dňa 1. marca 1917, zbožná ruská vdova Eudocia dostala zjavenie od Najsvätejšej Panny, aby hľadala ikonu, ktorá sa mnoho rokov predtým stratila. V nasledujúci deň, v tej istej chvíli, sa ruský cár Mikuláš vzdal trónu. A o tretej hodine popoludní, 2. marca 1917, sa našla ikona. Bola ukrytá v pivnici domu v dedine Kolomenskoje, neďaleko Moskvy.

Mnohí ľudia začali uctievať ikonu a zázračné uzdravenia nedali na seba dlho čakať, aj keď sa medzitým začalo povstanie proti panujúcim ruským cárom, ktoré dostalo v dejinách meno ako Októbrová revolúcia. Eudocia, ktorá mala ďalšie videnie, oznámila, že Matka Božia jej povedala, že ak ikona prejde okolo Kremľa sedem ráz, Kremel' nepadne. Avšak ikona prešla len jeden raz, skôr, než bolo počuť výstrely z dela. Bolševici sa zmocnili Kremľa, čo bolo znakom začiatku storočnej doby temna v Rusku.

Tieto rozprávania ani iné príbehy na Západe nepočuť často, keďže ikony sú uctievané predovšetkým na Východe. Ikona, na rozdiel od malieb, sochárskych diel či iných umeleckých vyobrazení osôb sa považuje za takmer živú prítomnosť osoby uctievanéj na ikone.

Milostivá ikona Matky Božej Čenstochovskej má svoju vlastnú fascinujúcu históriu. V tradícii sa prechováva, že sám svätý Lukáš Evanjelista „napísal“ ikonu, ktorú dnes poznáme pod menom „Matka Božia Čenstochovská“, a to na cyprusový stôl v dome Svätej Rodiny. Ikona bola poškodená pri protikatolíckych husitských nájazdoch v roku 1430. Útočníci ju porezali a pokúsili sa ju spáliť, takže sa dodnes o nej hovorí ako o „Čiernej Madone“. V istom zmysle možno povedať, že je symbolom samotného Poľska, zjazveného, ale pevne vytrvávajúceho vo viere.

Matka Božia nespočetne ráz orodovala za poľský národ v jeho dejinách. Aspoň jeden príklad z moderných čias: V čase 1. až 7. mája 1979 mnohí Poliaci neopúšťali posvätné miesto v Čenstochovej. Tento čin sa stal

známy ako „Obliehanie Jericha“: pri svätyni Matky Božej Čenstochovskej sa modlili nepretržitú reťaz z ružencov na ten úmysel, aby poľská komunistická vláda odvolala svoj zákaz a dovolila Svätému Otcovi pápežovi Jánovi Pavlovi II navštíviť jeho rodnú krajinu. 7. mája poľská vláda nečakane poľavila a upustila od najväčších prekážok, ktoré znemožňovali návštevu Svätého Otca. V dnešnej dobe už poznáme plameň, ktorý zapálil dnes už blahoslavený Ján Pavol II svojim neohrozeným hlásaním Evanjelia „za nepriateľskými líniami“, a akú veľkú úlohu hral v najpozoruhodnejšej pokojnej revolúcii celého storočia, ktorá napokon spôsobila pád komunizmu v Poľsku a dokonca aj v Sovietskom zväze.

Tieto a podobné historické udalosti dosvedčujú *silu* modlitby, na ktorú všetci tak často zabúdame. Zabúdame prosiť o orodovanie Presvätej Matky, aby nám pomohla predovšetkým v prípadoch, ktoré sa v našom živote vymykajú akémukoľvek ľudskému riešeniu. A toto je práve situácia, v ktorej sa dnes znova ocitá aj samotné Rusko.

V roku 1920 Rusko bolo prvým štátom, ktorý uzákonil potraty na požiadanie, bez uvedenia akéhokoľvek dôvodu. Josif Stalin však zákonom z roku 1936 znovu zrušil potraty. Nestalo sa tak z toho dôvodu, že by mal Stalin v úcte ľudský život, ale preto, že zistil, že takýto zákon oslabuje jeho národ, keďže obyvateľstvo Rusko bolo zdecimované vojnou, rôznymi čistkami a hladomorom, na následky ktorého zomreli v Rusku milióny ľudí. Krátko po Stalinovej smrti v roku 1954 boli potraty nanovo uzákonené a počet vykonaných potratov opäť strmhlav stúpol, dosiahnuc maximum v roku 1964 s 5,6 miliónom usmrtených dieťatiek. Potrat stále zostáva prvotným nástrojom kontroly pôrodnosti v Rusku, hoci miera potratovosti sa znižuje (ešte stále je však veľmi vysoká, v roku 2010 niečo málo pod 40% zo všetkých tehotenstiev sa skončilo potratom).

V roku 1917 Panna Mária Fatimská predpovedala, že Rusko rozšíri svoje bludy po celom svete. Aj keď je na svete viacero zväzkov, ktoré pojednávajú o hĺbke a šírke týchto omylov, bezpochyby najväčší omyl zo všetkých je ten, ktorý udeľuje štátny súhlas na zabíjanie detí v matkinom lone.

V dnešnej dobe opäť Rusko vie, že má ťažkosti. Počet obyvateľstva sústavne klesá, a to alarmujúcim tempom. Celková miera plodnosti ruských žien dosiahla svoje historické minimum 1,16 v roku 1999. Okolo roku 2010 sa o niečo zdvihla na 1,59. Dokonca aj prezident Vladimír Putin, ktorý sa z morálneho hľadiska nestavia proti potratom, povzbudzuje ruské rodiny, aby mali viac detí a poskytuje im ekonomické stimuly. Táto stratégia má však len malý účinok.

Proti takejto situácii, kde na pozadí figuruje demografická kríza, kde sú všeobecne rozšírené potraty a kde je očividná neschopnosť Ruska aj ostatných vymierajúcich európskych štátov zorganizovať sa a presadiť

návrat k otvorenosti pre život, malá skupina veriacich sa pokúša hľadať účinnejšie a všeobecne prijateľnejšie riešenia. Monumentálna encyklika Svätého Otca Jána Pavla II *Evangelium Vitae*, ktorú on sám nazval „ústrednou pre celý učiteľský úrad môjho pontifikátu“, sa uzatvára modlitbou k Preblahoslavenej Panne Márii za víťazstvo nad kultúrou smrti.

Veriaci sa preto znova obracajú k Panne Márii v jej hodnosti Matky Božej na milostivej ikone z Čenstochovej, ktorá je uctievaná na Východe aj na Západe. V januári 2012, spoločne s vedúcimi predstaviteľmi hnutia Pro-life (Za život) z 18 ďalších národov, som cestoval do Svätyne na Jasnej Gore v Čenstochovej v Poľsku, aby som sa zúčastnil zasadania, na ktorých sa plánoval projekt tejto púte Matky Božej Čenstochovskej. Spoločne s krakovským arcibiskupom sme sa 28. januára spojili na zvláštnej svätej omši, aby sme v osobitnom akte zverili celý náš projekt na ochranu života a rodiny do rúk Matky Božej Čenstochovskej a prosili za zdarný priebeh medzinárodnej kampane na ochranu života „Od oceána k oceánu“.

Dokonca ešte pred oficiálnym začiatkom kampane bola ikona prinesená z Moskvy do štyroch miest v Kazachstane. Lokálne médiá v priebehu celej cesty prinášali správy o udalosti. Ľudia všetkých vekových skupín, starí aj mladí, prichádzali si uctiť svätú ikonu. Koordinátori putovania Lech a Ewa Kowalewski z národnej poľskej vetvy organizácie Human Life International (HLI) Poľsko, ktorá je súčasťou medzinárodnej kresťanskej organizácie Pro-life, založenej v USA v r. 1981, informovali, že na tvárach pravoslávnych kňazov aj laikov sa zrkadlila radosť.

Ikona prišla do Vladivostoku 11. júna a bola vystavená vo viacerých chrámoch vrátane hlavného chrámu, Katedrály Sv. Mikuláša. Ikonu Bohorodičky sprevádzali početné zástupy, ktoré sa modlili a prosili milostivú Matku o orodovanie. Mnohí z nich navštívili aj konferencie Pro-life (Za život), ktoré sa konajú ako súčasť poslania púte v priebehu celého putovania ikony.

Pred ikonou sa modlil aj eparchiálny kňaz Aleksandr Talko, ktorý je prezidentom Oddelenia cirkevných charitných diel a sociálnych služieb vo vladivostockej Eparchii. Otec Aleksandr povedal: „Každý jeden deň, kým bude ikona z Čenstochovej pobývať vo Vladivostoku, sa pred zázračnou ikonou budú modliť modlitby, aby Matka Božia posilnila rodinné putá.“ Cirkevní predstavitelia sa taktiež modlia aj za riešenie problému alkoholizmu v Rusku. Keď národu chýba viera a nádej, často sa uchýľuje k alkoholu. Alkoholizmus pritom ničí ich vlastný život a často vedie k rozpadu ich rodiny.

Nezanedbateľnou stránkou je aj spolupráca vedúcich predstaviteľov ruskej pravoslávnej cirkvi a rímskokatolíckej cirkvi pri koordinácii historickej púte naprieč Ruskom. Vzhľadom na krehké vzťahy medzi ruskou pravoslávnu cirkvou a katolíckou cirkvou ikona, aspoň pokiaľ ide o Rusko, bude putovať iba po ruských pravoslávnych chrámoch. Modlíme sa za to, aby spoločná

úcta k milostivej Matke bola príležitosťou k budovaniu našej vzájomnej úcty a spolupráce aj v ďalších podobných aktivitách na podporu viery, života a rodiny v budúcnosti.

Prosme spoločne, aby Presvätá Panna použila túto mimoriadnu udalosť a inšpirovala ruský národ a všetky ostatné národy Európy, aby sa navrátili k viere v Boha a k úcte k Bohorodičke. Modlime sa, aby Boh požehnal námahu tejto malej skupinky misionárov a aby Matka Božia povzbudila ľudí na všetkých miestach, ktorými bude prechádzať, k otvorenosti pre život a k úcte voči manželskému a rodinnému životu.